

15. august 2025

UKA 2025/61

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Siunissami pisariaqartitsinerup qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu Ilisimatusarfimmi ilinniarfeqarfiup illutaatalu annertusineqarneranni aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassat misissorneqarnerannik imaqtumik nassuiaasiornissamik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Nassuiaammut atatillugu sukumiisumik misissorneqassaaq, danskit nunanilu allani aningaasaateqarfiit assigisaallu aningaasalersorneranut akuutinneqarsinnaanersut. Nassuiaat Inatsisartunut agguanneqassaaq 1. januar 2027 nallertinnagu. (Inatsisartunut ilaasortaq Jørgen Rosbach, Demokraatit)

Tunngavilersuut

Ilinniartitaaneq pingaernerpaat ilagaat aningaasaliiffigisartagarput, inuiaqatigiittut siunissatsinnik qulakkeerninniarluta iliuuserisartagarput. Ilinniarneq aqutigalugu, suliffissanik nikananngitsunik pilersitsisarpugut, tamat oqartussaannerat annertusarlugu, naligiinnerulersitsilluta nunamilu tamarmi ineriartorneq tamaat tapersersortarlugu.

Ilisimatusarfik universitiituarivarput taamaattumillu ingerlariaqqittumik ilinniartitaanermi tunngavigalutigu. Ilisimatusarfik ilinniakkatigut ilisimasaqarnermik piginnaasanillu ineriartortitsinerinnarmik tapersiisanngilaq, aammali ilisimatusarnermut, kulturikkut kingumut tikkuartuutitut politikkikkullu pileqqaarnissamut qitiusutut atugaalluni. Ilinniakkat assigiinneqaat – inatsilerinermiit inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermut ilinniartitsisunngorniarnermiit peqqissaasunngorniarnermut – aamma Ilisimatusarfiup qulakkeeqataaffigivaa, maani nunatsinni nammineerluta sullissisussagut, pisortassagut immikkullu ilisimasallit ilinniagaqartinnissaat.

Ilisimatusarfilli ullumikkut tatisimaneqaqaaq. Illutaa ilinniartunut 130-inut inissaqartutut sanaajusimavoq; ullumikkut 600 sinneqarput. Amerlinerujussuat inissakilliornermik malitseqaannarani, aammali ilinniartitsinermi pitsaassutsimut toqqaannartumik kingunerlutsitsisimavoq. Suli ajornerulersimalluni, ilinniarfissuup ilaa matuneqarmat oqoqarnera illullu iluata silaannalunnera pissutigalugu. Taamaattumik ilinniartitsinerup annersaa Ilisimatusarfimmi tattorliuuffigineqareeqisumi ullumikkut ingerlanneqarpoq.

Ilinniartitsisunngorniartunut perorsaaniikkut ineriartornerannut ilinniagaannullu unamminartitsisumik. Fagi pædagogik periarfissiisussaagualarpoq erinarsornermik, guitarimik nipilersornermik timillu aalatinnissaanik, taakkumi piginnaasarineqartussaammata, meeqqanut sulinermi qitiusutut. Ullumikkulli ajornakusoorpoq taamaattunik misileraanissaq ilinniaqatit allat ajoqusersussanngikkaanni, soorlu assersuutigalugu inatsilerituunngorniat, eqqisisimanissamik pisariaqartitsisut.

DEMOKRAATIT

Peqqissaasunnigorniat taamatorluinnaq misileraaffissaminnik ininik atortunillu amigaateqarput, piginnaasassaminnut ineriartuutaasussanik. Pissutsit toqqaannartumik napparsimasut illersorneqarnissaanut kalluaasinnaasut aammalu peqqinnissaqarfimmi sulianut pikkoorissutsimut. Taakku saniatigut ilinniartut meerallit misigisarpaat, tunngaviusumik pisariaqartitanut soorlu nangilersuisarfinnik peqannginnera. Ilisimatusarfik assigiinngitsunik ilinniarfinngornikuuvoq, illutaali ineriartornermut malinnaatinneqarsimanani.

Ataatsimoorfiusinnaasoq annerusoq imaluunniit timersortarfeeraq atuartitsinermut inuunerissaarnissamullu pitsanngorsaataasinnaagaluarpoq. Ini taamaattoq timersornermik ilinniartitsinermut, ataatsimut aaqqissuussanut, eqimattanngorluni sulinernut sunngiffimmilu timigissarnermut atorneqarsinnaalluni. Taassuma ilinniartuunermi atukkat pitsaanerulersissinnaavai ilinniartullu periarfissillugit ilinniagaqarnikkut inuttullu nittarsaannissamut, naggataatigut naammassisartut procentiata pitsanngorsaatisaa amerlanerillu ilinniakkaminnik unitsitsiinnartannginnissaannut.

Pitsaasutut isigaara, Ilisimatusarfiup nammineerluni alliliinissamut pisariartitsinermik misissuineq aallartereersimammagu Projekt Uppik¹ aqquutigalugu, ilinniarfeqarfiup illuutaatalu inerisarnissaanik ukkataqartumik. Suliniut taanna Naalakkersuisuniit tamakkiisumik nalunaarusiortariqarnerannik tapertassamik pisariaqartitsissaaq, aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassaanik nalilersuisussamik aammalu piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu inuiaqatigiinnut iluaqutaasussat isiginiarnerisigut.

Ilisimatusarfiup ilinniarfeqarfiata illuutaatalu allilernissaanut annertuumik aningaasaliinissaq pisariaqarpoq. Taamaattumik isumaqarpunga, naleqquttuussasoq avataaniit aningaasaleeqataasinnaasunik periarfissanik ujartuinissaq. Tassani pingaartumik danskit nunanilu allani aningaasaateqarfiit eqqarsaatigineqarput, siusinnerusukkat Kalaallit Nunaanni suliniutinut annertuunut, pilersaarusiornernullu tapersiisarsimasut.

Assersuutissatsialaavoq Novo Nordisk Fonden-ip Steno Diabetes Center Greenland-imut² aningaasaliinera. Aningaasaateqarfinnit aningaasaliineq alla nakorsaatitut atortorissaarutinut soorlu MR-scanner-inut, taassuma naqissuserpaa, aningaasaateqarfiit privaatusut ineriartornermut tapersiissallutik piumassuseqartarpama, inuiaqatigiinnut pilersaarusiornuakkanullu ersarissumik siunertaqartillugit³.

Taamaattumik nalunaarusiornermut ilannguttariaqarsorinarpoq erseqqissassallugu iluatinnaateqarnera, Ilisimatusarfiup ilinniarfeqarfiata illuutaatalu avataaniit aningaasalersornissaanut pilerisaarinissaq assersuutigalugu aningaasaateqarfinniit ilinniagaqarnermut, ilisimasaqarnermut, attassinissaq aammalu meeqqanik inuusuttunullu ukkatarinnittunik.

¹ <https://www.uni.gl/suliniut-uppik/>

² Inuunerissaavik Steno Kalaallit Nunaat sanaartorlugu aallartinneqalerpoq / Opførelsen af Steno Diabetes Center Grønland igangsættes, Naalakkersuisut.gl, den 6. juli 2022

³ MR scanner nutaaq atorlugu pitsaanerusumik pilertornerusumillu nakorsarneqarsinnaaneq / Bedre og hurtigere behandling med ny MR-Scanner, naalakkersuisut.gl 30. juni 2023

Tamanna tunngavigalugu neriutigaara, Naalakkersuisut aamma partiit allat Inatsisartuni nalunaarusiornissamik siunnersuut taperserumaaraat.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai

Nalunaarusiap suliarineqarneranut atasunik aningaasartuuteqassaaq. Taakkuli atorfilittap ukiumut akissaataasa 500.000 koruunit qaangernissaa naatsorsuutigineqanngilaq.

Namminersortunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai

Nalunaarusiornermut atatillugu soqanngilaq.

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai

Nalunaarusiornivimmut atatillugu soqanngilaq.